

ANAYASA HUKUKU

2014 – 2015 BAHAR DÖNEMİ ARA SINAV

7 Nisan 2015 Saat 15:00

A. ANLATIM SORULARI

SORU–1: Otorite ve özgürlük arasındaki ilişkiyi anlatınız. Bu ilişkide anayasanın işlevi nedir? Anayasacılığın anlamından yola çıkarak cevaplayınız. (20 puan)

Anayasacılık hareketleri, devletin mutlak otoritesini sınırlandırmak ve devlet gücü karşısında bireylerin hak ve özgürlüklerini korumak amacıyla ortaya çıkmıştır. Otorite ve özgürlük birbiriyle ters orantılı kavramlardır. Otorite emretme, yaptırma gücüdür. Buna karşın özgürlük ise, bir otoriteye bağlı olamama hali, serbestiyettir. Bu durumda otorite, yaptırma gücünün olduğu yerde özgürlükten söz edilemez. Anayasanın işlevi, devlet otoritesi karşısında bireylerin hak ve özgürlüklerin güvenceye almak, devlet iktidarının karışamayacağı, dokunamayacağı alanlar yaratmaktadır. Aynı zamanda devlet gücünün kim tarafından ve nasıl kullanılacağı belirtilerek, devlet gücü sınırlandırılmaktadır.

SORU–2: Anayasa kavramını tanımlayınız. Anayasa biçimlerini 3 farklı yönden ele alarak anlatınız. (20 puan)

Anayasa, bir devlette yasama, yürütme ve yargı güçlerinin hangi organlar tarafından ve nasıl kullanılacağı, bu organların nasıl oluşacağı ve aralarındaki fren-denge sisteminin nasıl kurulacağı ile bireylerin hak ve özgürlüklerini güvence altına alan, bir hukuk düzeninin en üst normudur.

- 1- Anayasalar yazılı olmaları bakımından; **yazılı** ve **teamüli** anayasalar olmak üzere ikiye ayrılır. Dünyada anayasaların hemen hemen tümüne yakını yazılı olarak bir metinde toplanmıştır. Bazı devletler bunu birkaç farklı metinde de toplayabilirler. Çok az sayıda devletin anayasası ise teamülidir. Yani, uzun yıllar boyunca uygulanagelen ve yazılı olmayan kurallardan oluşur. Yazılı olsa bile bu uygulamalar, “anayasa” adında bir metinde toplanmamıştır.
- 2- Anayasalar, detaylı olmaları bakımından **çerçeve** ve **kazüistik** anayasalar olmak üzere ikiye ayrılır. Çerçeve anayasalar daha az maddeden oluşur, hukuk düzeninin genel ilkelerini, genel hatlarını düzenlemekle yetinirler. Kazüistik anayasa ise çok detaycıdır. Genellikle maddeler uzun, madde sayıları fazladır.
- 3- Anayasalar değiştirilme kuralları bakımından, **sert** (katı) ve **yumuşak** (esnek) anayasalar olmak üzere ikiye ayrılır. Sert anayasaların değiştirilebilmeleri diğer kanunlardan farklı ve daha zor bir yönteme bağlıdır. Anayasaların birçoğunda değiştirilemez maddeler de bulunmaktadır. Bu sebeple değiştirilmesi zor anayasalara sert anayasa denir. Yumuşak anayasaların değiştirilmeleri için özel bir yöntem yoktur, diğer kanunlar gibi kolayca değiştirilebilir.

SORU-3: Anayasa yapım yöntemlerini kısaca anlatınız. (15 puan)

Anayasa yapım yöntemleri öncelikle **monokratik** ve **demokratik** yöntemler olmak üzere ikiye ayrılır. Eğer anayasa yapımında anayasanın uygulanacağı halkın anayasa yapımına katkı ve etkisi hiç yoksa buna monokratik yöntem; bir şekilde anayasa yapım sürecinde halkın etkisi veya katkısı var ise, buna demokratik anayasa yapım yöntemi denir.

Monokratik yöntemler; sadece tek kişinin iradesiyle yapılan anayasalara (ki; bu irade genellikle kral, padişah veya imparatora aittir) **ferman tipi anayasa** denir. Monark karşısında bir güç odağı varsa ve anayasa bu güç ile varılan bir antlaşmaya dayanıyorsa buna **misak tipi anayasa** denir.

Demokratik yöntemler, anayasa yapım öncesinde, sürecinde veya yürürlüğe girme aşamasında halkın katkısının bulunduğu anayasalardır. Halk anayasa yapmak üzere bir meclisi seçmişse ve bu meclisin yaptığı anayasa yürürlüğe giriyorsa buna **kurucu meclis** denir. İster seçilmemiş bir güç isterse kurucu meclis tarafından yapılsın, bir anayasa yapıldıktan sonra yürürlüğe giriş sürecinde halkoyuna sunuluyorsa buna **kurucu referandum** denir. Eğer halk hem yapım hem de yürürlük aşamasında aktif rol alıyorsa buna **katılımcı anayasa yapımı** adı verilir.

SORU-4: Aşağıdaki boşlukları bir veya birkaç kelime ile doldurunuz. Kesinlikle cümle yazmayınız. Çelişkili ifadeler değerlendirilmez. (10 puan)

Egemenlik Tanrıdan gelir ve Tanrı yeryüzünde bu yetkiyi kullanacakları bizzat belirler:	DOĞAÜSTÜ İLAHİ EGEMENLİK ANLAYIŞI
Kara sahası, hava sahası ve su sahasından oluşan bütünlük:	ÜLKE
Devlet başkanlığının bir hanedandan gelmemesi durumu, “res publica”:	CUMHURİYET
Üniter bir devlette, bazı bölgelere özerk bazı yetkiler tanınması durumu:	BÖLGELİ DEVLET
Kuvvetler ayrılığı teorisini ortaya atan Fransız düşünür:	MONTESQUIEU

SORU-5: Parlamenter sistem ile başkanlık sistemini karşılaştırınız. Aralarındaki en az 5 farkı gösteriniz. (20 puan)

Parlamenter sistemde, halk yasama organını seçer, yürütmenin ise bu yasama organının içinden çıkar.	Başkanlık sisteminde, halk yasama ve yürütme organını ayrı ayrı seçimlerle belirler.
Parlamenter sistemde yürütme, sorumsuz devlet başkanı ile sorumlu ve yetkili bakanlar kurulu arasında iki başlıdır.	Başkanlık sisteminde yürütme tek başlıdır. Başkan tüm yürütmede söz sahibi, tek yetkili ve sorumludur.

Parlamentar sistemde, yürütmenin göreve başlaması yasamanın güvenoyuna bağlıdır. Yürütme yasamanın güvenoyunu kaybettiğinde, güvensizlik oyu ile görevden alınabilir.	Yürütme organı seçimle işbaşına geldiği için yasamanın güvenoyuna ihtiyaç duyulmaz. Ayrıca güvensizlik oyu gibi bir mekanizmayla başkanın görevden alınması söz konusu değildir.
Yasama ve yürütme yumuşak bir şekilde birbirinden ayrılmıştır. Yasama yürütmenin, yürütme yasamanın faaliyetlerine katılır. Aynı kişiler iki farklı organda aynı zamanda çalışabilir. Yasamanın yürütme üzerinde çok fazla denetim aracı bulunmaktadır.	Yasama ve yürütme sert bir şekilde birbirinden ayrılmıştır. Yasama yürütmenin, yürütme yasamanın faaliyetlerine katılamaz ve aynı kişiler iki farklı organda aynı zamanda yer alamaz. Yasamanın yürütme üzerinde çok fazla denetim aracı yoktur.
Parlamentar sistem, İngiltere’de beş-altı yüzyıllık bir süreçte evrimsel olarak ortaya çıkmıştır.	Başkanlık sistemi ilk olarak ABD’de anayasa yapım sürecinde devrimsel bir şekilde uygulanmaya başlanmıştır.

B. UYGULAMA SORUSU

KAYITLI SEÇMEN SAYISI	1.096.593
GEÇERLİ OY SAYISI	957.177
ÇEVRENİN MİLLETVEKİLİ SAYISI	11
OYLARIN SİYASİ PARTİLERE VE BAĞIMSIZ ADAYLARA DAĞILIMI	
ADALET VE KALKINMA PARTİSİ	504.535
DEMOKRAT PARTİ	5.995
CUMHURİYET HALK PARTİSİ	235.770
MİLLET PARTİSİ	1.716
SAADET PARTİSİ	41.870
HAK VE EŞİTLİK PARTİSİ	3.796
HALKIN SESİ PARTİSİ	14.939
MİLLİYETÇİ HAREKET PARTİSİ	114.304
DOĞRU YOL PARTİSİ	1.859
TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ	1.452
MİLLİYETÇİ VE MUHAFAZAKAR PARTİ	759
BÜYÜK BİRLİK PARTİSİ	5.615
DEMOKRATİK SOL PARTİ	2.414
BAĞIMSIZLAR	22.153

Kaynak: <http://www.ysk.gov.tr/ysk/docs/2011MilletvekiliSecimi/KesinSonuclar/kocaeli.pdf>

Yukarıda Kocaeli ilinde 12 Haziran 2011 XXIV. Dönem Milletvekili Genel Seçimi Kesin Seçim Sonuçları verilmiştir. Bu seçimlerde %10 ülke barajını, Adalet ve Kalkınma Partisi, Cumhuriyet Halk Partisi ve Milliyetçi Hareket Partisi geçmiştir. Buna göre, 11 Milletvekili çıkaran Kocaeli ilinde partilere göre milletvekili dağılımını bir tablo ile gösteriniz. (15 puan)

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
AKP	504.535 (1)	252.268 (2)	168.178 (4)	126.134 (5)	100.907 (8)	84.089 (9)	72.076 (11)	63.067	56.059	50.454	45.867
CHP	235.770 (3)	117.885 (6)	78.590 (10)	58.943	47.154	39.295	33.681	29.471	26.197	23.577	21.434
MHP	114.304 (7)	57.152	38.101	28.576	22.861	19.051	16.329	14.288	12.700	11.430	10.391
Bağ.	22.153	11.077	7.384	5.538	4.431	3.692	3.165	2.769	2.461	2.215	2.014

Milletvekili dağımı:

AKP	7
CHP	3
MHP	1
Bağımsız	0

	Dr. Veysel DİNLER Öğretim Üyesi	Hitit Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü TOKİ Yerleşkesi 19040 Çorum/TURKEY
	+90 364 2257700-1457	
	veyseldinler@hitit.edu.tr	
	http://web.hitit.edu.tr/veyseldinler www.veyseldinler.com	Posta: PK.45 Çorum/TR